

2010 januárjától Reményi József Tamás, a Hajnóczy-hagyaték Mátis Livia elhunytá után egyedüli örököse, a Hajnóczy Péter-kötetek gondozója és kiadója megkezdte a hagyaték átadását a **szegedi Hajnóczy-műhelynek**.

Híradás a hagyaték átvételéről és a feldolgozási-, illetve publikációs munka folytatásáról

- hetedik jelentkezés¹ -

A Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Modern Magyar Tanszékén évek óta működik egy kicsiny, oktatókból, PhD-sekből, nemrég végzett fiatalokból álló munkacsoport, akik mind egyértelműbb szorgossággal és kíváncsisággal munkálkodnak Hajnóczy Péter (1942-1981) életműve körül. Valamennyien elkötelezettek a modern próza radikális törekvései iránt; valamennyien erős szálakkal kötődnek Hajnóczy Péter szövegeihez. Az idők során komolyan mondható műhely alakult ki a tanszéken és holdudvarában, mind többen kapcsolódnak a diákok közül a munkacsoporthoz, és tárnak föl egyre gazdagabb intertextuális szálakat, motívumhálózatokat, narrációs és kronotopikus összefüggéseket Hajnóczy Péter munkásságában, kötve ezzel a szerzőt – és saját ismereteiket – mind több vonatkozásban a közelmúlt és jelen magyar és külföldi irodalmának és irodalomelméletének mozgásirányaihoz. Birkózva a legendával, a „korpusszal”; vizsgálva és alakítva a mindeddig bizonytalan Hajnóczy-kánont.

A vállalkozás egy 2002-es Hajnóczy-szemináriumából nőtt ki. A szeminárium vezetője magam voltam (1987 óta oktatója a Szegedi Egyetemnek), ki is egy nagyobb Hajnóczy (PhD)-tanulmány létrehozásán dolgoztam éveken át. E disszertáció egy „Hajnóczy-kalauz” első nagyfejezeteit tartalmazza (*Applikációk a Hajnóczy-korpusz szövetén. Expanzió és kilépés. A hagyományos szövegformálás elhagyásának módozatai Hajnóczy Péter életművében*). Azóta könyv alakban is megjelent: *„a lebegő orgonagyökér” Egy Hajnóczy-próza kalauz első fejezetei* (Yespress, Tótkomlós, 2009), lábjegyzet-apparátusával a Műhely hypertextuális munkálkodásának további alapját képezve.

Az első Hajnóczy-szemináriumot újabbak követték, majd az elhatározás, hogy időközben megszületett tanulmányaikkal a szerzők nyilvánosan is mutatkozzanak meg. Első fórumként a székesfehérvári Árgus vállalta 2004 november-decemberében a csoportot egy Hajnóczy-blokk erejéig. E bemutatkozást követte 2006-ban az első tanulmánykötet a szegedi Lectum kiadásában: *Hová lettem. A párbeszéd helyzetébe kerülni. Hajnóczy-tanulmányok*. 2008

---

¹ A *Bemutakozó* szövege eredetileg a Hajnóczy-műhely hetedik, a *Jelenkor* számára készült *Jézus-töredék* publikációjához fűzetett.

áprilisában látott napvilágot a műhely második kötete *Da capo al fine. Folytatódó párbeszédben. Hajnóczy-tanulmányok-II.* címmel, ugyancsak a Lectumnál. 2008. év decemberében szerveztük országos Hajnóczy-konferenciánkat a szegedi Grand Café Irodalmi Kávéházban. Az itt elhangzott tanulmányokból egy évvel később konferenciakötet jelent meg (*Tudom. De: tudom-e? A párbeszéd kiterjesztése. Az újraolvasás lehetőségei. Hajnóczy-tanulmányok III.* Lectum).

Hajnóczy Péter harminc esztendeje halott. Azt gondoljuk, a mai fiatalok éppúgy megtalálhatják benne izgalmas olvasmányukat, mint közülünk az idősebbek, valamikor.

A 2010-es év elejétől Reményi József Tamás, ki pártfogója, szakmai irányítója csoportunknak, folyamatosan átadta nekem mint a Hajnóczy-műhely vezetőjének a hagyaték kilenc nagydobozát, s a feldolgozás munkája a tanszéki hagyaték-bemutatók után tavaly nyáron megkezdődött munkacsoportom odaadó részvételével.

E dobozok (melyek a Hajnóczy-szövegekben oly gyakran feltűnő, gyűrött papírhalmot tartalmazó sportszatyor helyébe² realizálódtak) tartalma változatos, áttekintésük, katalogizálásuk roppant munkaigényes. Személyes dokumentumok, levelek, naptárak, noteszfüzetek, újságkivágások, fényképek, legfőképp pedig nagy számú, alig olvasható kézírással² telerótt spirálfüzet tölti meg e dobozokat: kincs valamennyi, hozzáférésükért minden esetben meg kell küzdenünk.

Munkacsoportom e megtisztelő ajándék átvételekor nagy felelősséget és szerteágazó feladatokat vett magára.

Elhatározásom szerint a feldolgozási munka előrehaladtán, eredményeinket folyóiratokban tesszük közzé. Az első szövegközlő blokk (*Tányéraknák*) a *Forrás* 2010. novemberi számában jelent meg. Ez alkalommal a Zsámbéki út 4. szám alatt talált könyvek listáját adtam közre, és egy levélformában rögzített kisprózát mutattam be, a „címzett”, Dobai Péter szíves kommentárjaival.

---

² Azóta sokat léptünk előre a szövegek ki-olvasásában, köszönhetően a figyelmes, lassú hozzáfordulásnak, és műhelyünk néhány tagja kiváló előmunkálatainak, ábécéinek (Dányi Ágnes, Tóth F. Péter, Bagi Anita, Mészáros Ágnes, Hoványi Márton, Nagy Tamás, R. Horváth Erzsébet).

Második ízben hagyatéki anyaggal a *Tiszatáj* lapjain jelentkeztünk. Egy *filmvázlatot* adtunk közre, mely a *Partizánok* címet viseli, s az életmű eddig ismert részeinek legkülönbözőbb szegmenseivel tart rokonságot. A szöveg első oldalának szkennelt változatát is mellékeljük.

Harmadízben a *Palócföldnél* jelentkeztünk az *Árulás* beszédes című szövegével. A Hajnóczy-univerzumban bűn, bűnhődés, feloldozás, vezeklés, döntés, gyávaság és bátorság, igazság, szabadság és önfeladás sarokpontjain állnak, fordulnak a szövegek. Hajnóczy Péter ez írását valószínűleg nem tartotta kiadásra érettnek vagy érdemesnek, viszont megőrizte, sőt kéziratos állapot helyett gépiratot találtunk belőle. A hatvanas évek végén keletkezhetett, korai írás lehet, talán 1970-es, datálást nem találtunk. A szöveg nem éri el *A fűtő* kötet írásainak sűrűségét, „salakmentességét”, de helyenként kiemelkedő kvalitásokat mutat, ezért döntöttünk közönség elé tárása mellett.

Negyedik publikációnkban újabb kisszöveget ajánlottunk az érdeklődők figyelmébe. Többszöri átolvasás, hosszas tanácskozás után döntöttünk a publikálás mellett, bízva, hogy a szöveggel tovább árnyaljuk a Hajnóczy-szövegvilágról kibontakozóban lévő képzeteket. A *Lidi mama* bizarr című, provokatív nyerseségű szöveg, de nincs készbe formálva. Kommentárjainkban mindezt jelezve, s a kockázatot vállalva bocsátottuk mégis közre a *Spanyolnátha* virtuális hálójában, mert jónak, figyelemre méltónak, kihívónak tartjuk.

Ötödik alkalommal a *Föloldozás* címet viselő, 1969-70-re datálhatónak tartott szöveget tártuk az érdeklődők elé a *Kalligram* szíves támogatásával. Bízunk benne, hogy a kiismerhetetlen, talányos fordulatokat tartalmazó, bár még nyers szöveg, e „gyűjtő” (előszöveg és motívum-szülőágy) elnyerte az olvasók tetszését. Magam, szokásos módon, széljegyzeteket készítettem, kommentárokat fűztem e szöveghez is, beléfolgalva a blokkba Dobai Péter eligazító sorait. A tanulmányokat a kérdésben más-másfelől érintett két műhelytagunk vetette papírra ebben az érzékeny témában.

Hatodik publikációnknak a *Kortárs* ad szíves otthont, a legközelebbi jövőben; anyagunk már a folyóiratnál van. A *szakács* című, már ugyancsak hagyatéki-, de még nem miáltalunk, ellenben Reményi József Tamás keze által, az új *Osiris-összesben* (2007) megjelentetett közel ötvenoldalas szöveghez fűzzük felfedezéseinket és jegyzeteinket. A hagyatéki szövegek közt felleltük e jeles pretextus első tizenkét fejezetéhez válogatott, majd mégis kitörölt, lehúzott mottókat. Publikációnk tárgyát ezek az (okkal – ok nélkül, ismeretlen okkal) számúzóttak

képezik. Lapzártakor leltünk fel néhány izgalmas összefüggést a *Szakács* hagyatékbeli törlései tárgyában; e felfedezéseinket is hamarosan meg szeretnénk osztani olvasóinkkal. Kívánjuk, fogadják őket megértő érdeklődéssel!

Ahogy e hetedik jelentkezésünket is a *Jelenkornál*. E publikációnk főszereplője a *Jézus-töredék* (ahogy a Műhelyen belől elneveztük ezt a szaggatott, furcsán töredezett, lehúzásoktól, megsemmisítésektől terhelt szöveget, melynek létéről, szövegelemeiről Reményi József Tamás korábban már hírt adott; a másik kiemelt szereplő pedig műhelytagunk, Hoványi Márton, ki lényegében egyedül jegyzi e szövegkiadást; és aki régóta vár már e szövegdarab görcső alá vételére, hisz a téma legközelebbi kutatási területéhez tartozik, azt egészíti ki. Magam csak széljegyzeteket készítek e különösen ígéretes szövegdarabhoz.

Cserjés Katalin
a Hajnóczy-műhely vezetője

Szeged, 2011. június 30.